

รายงานการศึกษา

เรื่อง

การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษา : การขุดลอกคลองในพื้นที่เขตบางขุนเทียน

โดย

นางสมจิตร ฤทธิสอาด

เสนอ

คณะกรรมการหลักสูตรนักบริหาร

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารมหานครระดับสูง รุ่นที่ ๙

ระหว่างวันที่ ๓ มิถุนายน - ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗

ง
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา	1
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา	2
1.5 นิยามศัพท์	2
1.6 วิธีการศึกษา	2
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	3
บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี น โยบายที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ	4
2.2 หลักการวิเคราะห์งบประมาณเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพ	5
2.3 กระบวนการหรือขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ	4
2.4 น โยบายที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 การบริหารงบประมาณกรุงเทพมหานคร	
3.1 การจัดองค์กรดำเนินการ	8
3.2 การชุดลอกคู คลอง ตำราง ตำกระโคง	11
3.3 แผนการดำเนินการ	13
3.4 การวิเคราะห์ของเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณ	14
3.5 การติดตามผลการดำเนินงานชุดลอกคูคลอง	15
บทที่ 4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
ประเด็นที่ 1 การศึกษาหลักการวิเคราะห์ในภาพรวม	25
ประเด็นที่ 2 ศึกษาแนวทางการวางแผนการชุดลอกคูคลอง	25
ประเด็นที่ 3 การติดตามประเมินผลโครงการ	26

เรื่อง	หน้า
ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน	
1. ปัญหาการวางแผนพัฒนาระบบระบายน้ำ	26
2. ปัญหาด้านประสิทธิภาพการขุดลอกคลอง	27
3. ปัญหาด้านความร่วมมือจากประชาชนและภาคราชการ	27
ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข	
1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายการคลัง	28
2. ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการ	28
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	29
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 3.1 การแบ่งอำนาจหน้าที่	9
รูปที่ 3.2 ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานคร แห่งสิ่งแวดล้อม	10

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 คลองคู ตำราง ลำกระโดงของกรุงเทพมหานคร	12
ตารางที่ 3.2 รายชื่อคูคลองที่สำนักงานระบายน้ำรับผิดชอบ 16 คลอง	17
ตารางที่ 3.3 รายชื่อคูคลองที่สำนักงานระบายน้ำรับผิดชอบ 30 คลอง	18
ตารางที่ 3.4 รายการขุดลอกคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	20
ตารางที่ 3.5 รายชื่อคูคลองที่สำนักงานระบายน้ำรับผิดชอบ 29 คลอง	21
ตารางที่ 3.6 รายชื่อคูคลองที่สำนักงานระบายน้ำรับผิดชอบ 25 คลอง	23

บรรณานุกรม

- ไพศาล ชัยมงคล, **งบประมาณแผ่นดิน : ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2517
- พัชร อิศรเสนา, **Reinventing Government : สวมวิญญาณธุรกิจเนรมิตรระบบราชการ**. กรุงเทพฯ :
 คู่แข่งบู๊คส์, 2519
- สมพร แสงชัย, **การวางแผนโครงการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการศึกษาคณะรัฐศาสตร์
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2520
- ไกรยุทธ ชีรตยาकिनันท์, **หลักการงบประมาณแผ่นดิน**. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบคณะเศรษฐศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ไทยวัฒนาพานิช, 2528
- นงลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์, **การงบประมาณ : ทฤษฎีและแนวคิดเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สูดิจิตอลเพช, 2535
- ณรงค์ สัจพันโรจน์, **การจัดทำ อนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน (ทฤษฎีและปฏิบัติ)**. กรุงเทพฯ :
 บพิธการพิมพ์, 2541
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เกณฑ์คุณภาพ
 การบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : ภารกิจการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม
 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.)
- ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
 “ข้อมูลสำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร”
http://dds.bangkok.go.th/dds_now

ภาคผนวก

	หน้า
สถานีสูบน้ำ ประดูระบายน้ำ ที่อยู่ในพื้นที่เขตบางขุนเทียน	32
ประวัติการขุดลอกคลองในพื้นที่สำนักงานเขตบางขุนเทียน	33
ราคามาตรฐานการขุดลอกคลอง ปี 2555	34
ตัวอย่างรายละเอียดเนื้องาน	37
งานขุดลอกคลองด้วยบ กชน. 29 คลอง	39

ข้อเสนอรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study Proposal)

1. ชื่อ นางสาวสมจิตร ฤทธิสอาด

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์งบประมาณ 3

หน่วยงาน สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร

2. หัวข้อรายงาน กรณีศึกษาส่วนบุคคล

เรื่อง การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษา การขุดลอกคลองในพื้นที่เขตบางขุนเทียน

3. ขอบเขตและเนื้อหา

1) กรณีศึกษาการขุดลอกคลองในพื้นที่เขตบางขุนเทียน

ปี 2554 กรุงเทพมหานครเกิดวิกฤตการณ์น้ำท่วมปริมาณน้ำหลากจากพื้นที่ตอนบน มีปริมาณสูงถึง 4,945 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา มีค่าสูงสุด +2.53 เมตร (ตุลาคม 2554) ซึ่งมีปริมาณเกินกว่าขีดความสามารถของระบบป้องกันน้ำท่วม ครอบคลุมพื้นที่ 42 เขต ซึ่งน้ำในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร จะระบายลงสู่แม่น้ำสายหลัก เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา คลองราชมนตรี คลองเฉลิมชัยพัฒนาฯ เพื่อระบายต่อไปถึงอ่าวไทย แต่การระบายน้ำสู่ทะเลเป็นไปได้ช้า ใช้ระยะเวลาในการระบายน้ำ ซึ่งปัญหาอุปสรรคเกิดจาก คู คลอง ที่เชื่อมต่อกับคลองหลักคั้นเงินมีวัชพืช กีดขวางทางน้ำไหล ทำให้ระบายน้ำได้ล่าช้า เกิดปัญหาน้ำขังในพื้นที่นานขึ้น

กรุงเทพมหานคร ได้ใช้ระยะเวลาในการระบายน้ำเกือบ 2 เดือน จึงกลับคืนสู่เหตุการณ์ปกติ หลังจากน้ำลดหมดแล้ว ปรากฏว่าดินโคลนได้ไหลลง คู คลอง ในพื้นที่ที่ประสบน้ำท่วม จึงต้องเร่งดำเนินการขุดลอกคลองต่างๆ เพื่อเป็นการเปิดทางน้ำไหล จะได้ไม่มีปัญหา ในการระบายน้ำลงสู่ทะเลที่อ่าวไทย

สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่ต้องจัดสรรเงินงบประมาณ เพื่อการขุดลอกคลอง เจ้าหน้าที่ต้องวิเคราะห์การจัดสรรตามพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานเขต ตามราคามาตรฐานงานขุดลอกคลองของกรุงเทพมหานคร ระยะเวลาการขุดลอกคลองครั้งสุดท้ายและสภาพพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ดังกล่าว

2) แนวความคิดและหลักการบริหาร

ใช้หลักการวิเคราะห์งบประมาณ แบบฐานศูนย์ (Zero-base Budgeting) โดยไม่คำนึงถึงงบประมาณเดิมมีเท่าใด เพิ่มเติมอีกเท่าใด ใช้หลักการดูความเหมาะสมของพื้นที่ มีการสำรวจความตื่นของคลองวัดทุกระยะ เป็นช่วงๆ ตลอดความยาวแนวคลอง แล้วหาค่าเฉลี่ยความลึกของคลอง ต้องทำการขุดลอกโดยค่าเฉลี่ยความลึกคลองที่ต้องขุดลอก ต้องใช้ความลึกเท่าใด เพื่อหาปริมาณดินที่ขุดลอก และนำมาคำนวณตามเกณฑ์ราคามาตรฐานงานขุดลอก ตามหนังสือสั่งการที่ กท 1006/507 ลงวันที่ 25 มกราคม 2555

นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า กล่าวคือ เมื่อได้รับงบประมาณแล้วหน่วยงานต้องเร่งรัดการดำเนินงานสำรวจพื้นที่อย่างละเอียดตามหลักวิชาช่าง เพื่อจัดทำประมาณราคากลาง จะทำให้ทราบว่าปริมาณงานตอนของงบประมาณ กับที่จะดำเนินการจริง ยังคงมีปริมาณเท่าเดิม หรือเปลี่ยนแปลงถ้าปริมาณงานเท่าเดิม หน่วยงานก็ดำเนินการตามขั้นตอนพัสดุ เพื่อให้ได้ตัวผู้รับจ้างโดยเร็วและเร่งดำเนินการขุดลอกคลองให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ก่อนที่จะถึงฤดูน้ำหลาก เพื่อให้มีการระบายน้ำได้อย่างรวดเร็ว คล่องตัว ไม่มีสิ่งกีดขวางทางน้ำไหล จะช่วยเหลือประชาชนให้ไม่ต้องประสบภาวะน้ำท่วม ซึ่งมีผลเสียทางด้านเศรษฐกิจ สุขภาพกายและจิต

แต่ถ้าปริมาณงานเปลี่ยนแปลงก็ต้องดำเนินการขอเปลี่ยนแปลงปริมาณงาน วงเงิน เพื่อความถูกต้องและเมื่อขุดลอกคลองแล้วจะทำให้การระบายน้ำเป็นไปตามที่กำหนด

3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การจัดสรรงบประมาณเพื่อการขุดลอกคลองต้องมีการวางแผนการดำเนินงานขุดลอกคลอง โดยการจัดลำดับความเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนทันที ระยะปานกลาง 1-3 ปี และระยะยาว 3-5 ปีขึ้นไป ทำให้สามารถวางแผนงบประมาณว่าปีใดจะทำการขุดลอกคลองใด ได้ระยะความยาวของคลองเท่าใด และต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการเท่าใด ทำเป็นวงรอบของการดำเนินการขุดลอกคลองอย่างน้อย 3 ปีต่อรอบ หรือ 5 ปีต่อรอบ พร้อมทั้งดำเนินการติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด จริงจัง

แบบความเห็นชอบหัวข้อรายงานการศึกษาส่วนบุคคลโดยหัวหน้าส่วนราชการ

ข้าพเจ้า นางครุณี แสงเรืองอ่อน ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร ผู้บังคับบัญชาของ นางสมจิตร ฤทธิ์สอาด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์งบประมาณ 3 ผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง ผู้เสนอกรอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคล หัวข้อ การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ ได้พิจารณากรอบรายงานการศึกษาส่วนบุคคลดังกล่าวแล้ว และเห็นชอบในการจัดทำรายงาน หัวข้อดังกล่าว

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

คำนำ

การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพ ภูมิศึกษา การขุดลอกคลองในพื้นที่เขตบางขุนเทียน เป็นการบริหารงบประมาณที่หน่วยงานได้รับไปเพื่อการจัดบริการให้แก่ประชาชนในด้านการป้องกันน้ำท่วม เพื่อการระบายน้ำลงสู่อ่าวไทยให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่มีน้ำท่วมขังในพื้นที่ และเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่เพิ่มพูนทักษะ ความชำนาญ ด้านการบริหารงบประมาณให้มีความรวดเร็ว ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ สำหรับบริการประชาชน บรรเทาความเดือดร้อน ที่จะต้องประสบกับปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่ เช่นเดียวกับเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่กรุงเทพมหานคร ปี 2554 ซึ่งประชาชนเดือนร้อนมากทั้งการดำเนินชีวิตประจำวัน การสัญจรไป-มา เศรษฐกิจชะงัก ในระดับประเทศ เกิดโรคระบาด และประสบปัญหาข้าวยากหมากแพง บ้านเรือนต้องเสียหาย ประชาชนไร้ที่อยู่อาศัย ขาดแคลนเครื่องอุปโภค บริโภค

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ดำเนินการศึกษาเรื่องนี้ และหวังว่าผลการศึกษาเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อกรุงเทพมหานครในการพิจารณาจัดงบประมาณและเป็นแนวทางการวิเคราะห์ งบประมาณ การบริหารงบประมาณอย่างถูกต้องและเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาของหน่วยงานในการจัดทำงบประมาณประจำปี

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา ตลอดจนผู้อำนวยการสำนักระบายน้ำ และผู้อำนวยการกองระบบคลอง (นายณรงค์ เรืองศรี) พร้อมทีมงาน ที่ช่วยเหลือข้อมูลด้วยดีตลอดมา อนึ่งหากเนื้อหาสาระของเอกสารมี ข้อบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ประการใด ขอน้อมรับคำแนะนำจากคณะกรรมการทุกท่านด้วยความขอบคุณยิ่ง

นางสมจิตร ฤทธิ์สอาด

สิงหาคม 2557

บทคัดย่อ

การจัดทำเอกสาร การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ กรณีศึกษา การชดเชยคล่องในพื้นที่เขตบางขุนเทียน ฉบับนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์ใน 3 ประเด็น

ประเด็นที่หนึ่ง กรุงเทพมหานครมีหลักการวิเคราะห์งบประมาณเพื่อให้การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงภารกิจ อำนาจหน้าที่ ความจำเป็นความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชน จะได้รับเป็นสำคัญ เพื่อใช้ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยพิจารณาว่า ควรดำเนินการอย่างไร สถานที่ใดก่อน-หลัง วิธีใดจึงจะมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าและประหยัดงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่สอง เป็นการศึกษา แนวทางการวางแผน การชดเชยคล่องของหน่วยงานเป็นไปตามแผน ตามหลักวิชา ตามหลักด้านกายภาพ ตามลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วน การดำเนินการ โดยคำนึงถึงอดีต ประวัติการชดเชยคล่อง การใช้ประโยชน์ของ คู คลอง ในชุมชน การบำรุงรักษา ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน และการตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมของชุมชน การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ประเด็นที่สาม การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่กำหนด รวดเร็ว ถูกต้อง การประสานกับชุมชน ติดตาม ประเมินผล และช่วยกันบำรุงรักษา คู คลอง ให้มีความสามารถในการระบายน้ำ ไม่มีสิ่งกีดขวางทางน้ำไหล เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากน้ำขังในพื้นที่นาน และเพื่อให้การใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์มีความคุ้มค่า ส่งผลต่อการระบายน้ำได้ดี ตรงตามวัตถุประสงค์

จากการศึกษาดังกล่าว ทำให้สะท้อนถึงผลการบริหารงบประมาณกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพ มีปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติหลายประการ ซึ่งยังไม่เคยได้รับการแก้ไข รวมทั้งได้มีข้อเสนออันอาจเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการบริหารงบประมาณกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารราชการรูปแบบพิเศษ มีอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 และอำนาจหน้าที่ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากรัฐบาลตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนขึ้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ซึ่งรวมการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ และการดูแลรักษาที่สาธารณะ

ปี 2554 กรุงเทพมหานครประสบน้ำท่วมใหญ่ ในพื้นที่ 42 สำนักงานเขต น้ำท่วมขังเป็นระยะเวลาานเกือบ 2 เดือน กว่าจะระบายน้ำสู่แม่น้ำสายหลัก ไปออกอ่าวไทย เพื่อลงสู่ทะเลต่อไป ปัญหาจากการที่น้ำขังนานทำให้มีดิน โคลนไหลไปสู่ลำราง คู คลอง ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับ คู คลอง มีสิ่งกีดขวางทางน้ำไหลเดิมที่สะสมอยู่แล้ว เมื่อมีน้ำท่วมใหญ่ก็ทำให้ต้องมีการขุดลอก คู คลอง อย่างเร่งด่วน

กรุงเทพมหานครกับรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการขุดลอก คู คลอง จำนวนมากเป็นการเปิดทางน้ำไหล เพื่อให้การระบายน้ำเป็นไปด้วยความรวดเร็ว สู่อ่าวไทย ลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ

1.2 ความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่ (Mega City) ที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม การศึกษา การคมนาคมขนส่ง อุตสาหกรรม ธุรกิจการค้า และบริการต่างๆ ของประเทศ ประชากรทุกส่วนของประเทศจึงมุ่งสู่กรุงเทพมหานคร เพื่อแสวงหาโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีกว่า ส่งผลให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครจะมีการอยู่อาศัยในชุมชน มีความหนาแน่นของประชากร ขณะเดียวกันก็มีการบุกรุก คู คลอง สาธารณะ การทิ้งสิ่งของขยะ ลงสู่ คู คลอง เพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากรที่อยู่ในชุมชนและคู คลอง ในพื้นที่ชุมชนนั้นจะมีสิ่งกีดขวางทางน้ำไหล ทำให้การระบายน้ำไม่สะดวก ประกอบกับเกิดประสบกับน้ำท่วมใหญ่ในพื้นที่ทำให้ดินโคลนไหลลงทับถมใน คู คลอง ต่างๆ ทำให้เกิดการตื้นเขิน เป็นปัญหาต่อการระบายน้ำ มีน้ำท่วมขังในพื้นที่ต่างๆ ทั้ง คู คลอง และถนนต่างๆ ส่งผลกระทบต่อการสัญจร และเศรษฐกิจของประเทศต้องชะงักงัน เกิดการขาดแคลนสินค้าอุปโภค บริโภค สร้างความเดือดร้อนอย่างยิ่งต่อประชาชน สำนักงานเขตบางขุนเทียนเป็นพื้นที่ด่านสุดท้ายที่ต้องผลักดัน ระบายน้ำออกจากกรุงเทพมหานครสู่ทะเล เพื่อให้เหตุการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 ศึกษากระบวนการและขั้นตอนการวิเคราะห์งบประมาณที่จัดสรรให้กับสำนักงานเขตบางขุนเทียน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานด้านบุคคล กู คลอง

1.3.2 ศึกษาการวางแผน การแก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการบุคคล กู คลอง ของสำนักงานเขตบางขุนเทียน

1.3.3 ติดตามการดำเนินงาน การบุคคล กู คลอง ของสำนักงานเขตบางขุนเทียน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาวิเคราะห์ค่าของงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณ ให้แก่ สำนักงานเขตบางขุนเทียน เพื่อทำการบุคคล กู คลอง รวมถึงการติดตามประเมินผล เพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ในช่วงปี 2554-2555

1.5 นิยามศัพท์

ทาง หมายถึง ช่อง, โอกาส, แนวสำหรับไป

ทางน้ำไหล หมายถึง ช่องสำหรับน้ำไหล หรือแนวสำหรับให้น้ำไหลไป

ระบาย หมายถึง แบ่ง, ถ่าย, ผ่อนออกไป

ทางระบายน้ำ หมายถึง ช่องที่แบ่ง, ถ่ายน้ำออกไป

จุดอ่อนน้ำท่วม หมายถึง พื้นที่รองรับน้ำเมื่อฝนตกจะมีน้ำท่วมขังและมีปัญหาด้านการระบายน้ำได้ช้า

การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อมูล เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์มักเกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล

โครงการ หมายถึง ผลผลิตของส่วนราชการที่จัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดการให้บริการทั้งในรูปแบบให้บริการโดยตรง หรือโดยการใช้วัสดุสิ่งของ หรือสิ่งก่อสร้าง เพื่อนำไปใช้ในการบริการแก่ประชาชน องค์กรภายนอก ส่วนราชการ โดยมีกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาและวงเงินงบประมาณ โครงการที่แน่นอน รวมทั้งมีกำหนด ตัวชี้วัดผลสำเร็จในเชิงปริมาณคุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย

1.6 วิธีการศึกษา

1.6.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลในการขอและจัดสรรงบประมาณในการบุคคล กู คลอง ของสำนักงานเขตบางขุนเทียน

1.6.2 ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายการโยธา ของสำนักงานเขตบางขุนเทียน และเจ้าหน้าที่กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.7.1 การบริหารงบประมาณของกรุงเทพมหานคร ในการขุดลอก คู คลอง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

1.7.2 ทำให้สามารถวางแผนดำเนินงานขุดลอก คู คลอง จะดำเนินการที่ใด เมื่อใด และต้องใช้งบประมาณในการดำเนินงานเท่าใด ในแต่ละปีงบประมาณและต้องเตรียมงบประมาณสำหรับการขุดลอก คู คลอง ที่สมบูรณ์ ต้องใช้งบประมาณเท่าใด หรือต้องหาแหล่งเงินทุนนอกเหนือจากงบประมาณ

1.7.3 สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่เป็นแนวทาง การวิเคราะห์งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เพิ่มประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี นโยบายที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงบประมาณกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ ศึกษาเฉพาะการขาดออก ฎ คลอง ของ สำนักงานเขตบางขุนเทียน ได้นำแนวความคิดทฤษฎี นโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้อง และ แนวทางการดำเนินการของกรุงเทพมหานคร มาใช้เป็นแนวทางศึกษา ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณ ผู้ศึกษาได้สำรวจแนวคิดของนักวิชาการทั้ง นักวิชาการไทย และ นักวิชาการต่างประเทศ ดังนี้

2.1.1 แนวคิดของนักวิชาการไทย

ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณคนแรกของประเทศไทย กล่าวว่า การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึง หลักการคาดการณ์ไกล หลักประชาธิปไตย หลักคุณภาพ หลักประโยชน์ หลักยุติธรรม หลักสมรรถภาพ และหลักประหยัด

ศาสตราจารย์ ดร.ไกรยยุทธ ธีรตยาคินันท์ กล่าวว่า งบประมาณแผ่นดิน (Government budgeting) มีหน้าที่ (Function) คือ การวางแผน (Planning) การจัดการ (Management) การควบคุม (Control)

2.1.2 แนวคิดนักวิชาการต่างประเทศ

Allen Schick ได้กล่าวว่า งบประมาณมีหน้าที่ 3 ประการ (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2546 : 37-38)

1. ควบคุมการใช้จ่ายเพื่อเป็นไปอย่างถูกต้อง (Operational Control)
2. ช่วยในการจัดการ (Management Control)
3. ช่วยในการวางแผน (Strategic Planning)

V.O.Key ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการตัดสินใจว่า การจะจัดสรรเงินให้แก่กิจกรรมใดๆนั้น สามารถใช้ทฤษฎีหรือหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจได้ 2 แนวทางคือ

1. การพิจารณาวิเคราะห์เฉพาะงบประมาณส่วนที่เพิ่ม (Incremental Budgeting) หมายถึง ส่วนหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นจากส่วนเดิมง่ายต่อการวิเคราะห์งบประมาณ ไม่เพียงขึ้นอยู่กับความจำเป็นหรือความต้องการที่ได้เปรียบเทียบกับอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนภาวะการณ์ในอนาคตด้วย ดังนั้นการตัดสินใจจึงไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่แน่นอนเท่านั้น แต่ยังขึ้นกับการคาดคะเนความหวังในฐานะที่เป็นค่านิยมที่เห็นว่าสำคัญอีกด้วย

2. การจัดทำงบประมาณแบบฐานศูนย์ (Zero-base budgeting) คือ การที่หน่วยงานจะต้องตรวจสอบโครงการทุกโครงการ เสมือนกับละทิ้งของเดิม กลับมาตั้งต้นพิจารณากันใหม่ทั้งสิ้น และการผลิตในภาครัฐนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์

2.2 หลักการวิเคราะห์งบประมาณเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการวิเคราะห์งบประมาณ แบ่งออกได้ 2 ชนิด (สมพร แสงชัย, 2520 : 63)

2.2.1 การวิเคราะห์งบประมาณด้านคุณภาพ (Qualitative analysis) หรือการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Analytical subjective judgement)

2.2.2 การใช้การวิเคราะห์งบประมาณด้านปริมาณ (Quantitative analysis) อาจจะเรียกว่า การตัดสินใจตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific Judgement)

การพิจารณาอนุมัติงบประมาณ อยู่บนพื้นฐานของการตัดสินใจของผู้มีอำนาจในการอนุมัติตัดสินใจนั้นจะแบ่งออกได้เป็น 2 ทฤษฎี (พลภัทร บุคคม, 2527 : 37-53) ดังนี้

1. ทฤษฎีผลได้ของสังคมสูงสุด การจัดสรรงบประมาณที่ดีหรือที่ทำให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุด การดำเนินการผลิตเฉพาะในกิจกรรมที่นำประโยชน์มาสู่สังคมมากกว่าผลเสีย พิจารณาตามลำดับความสำคัญก่อนหลังของโครงการต่างๆ โครงการที่ให้ประโยชน์สูงสุด ก็ควรจะสนับสนุนก่อนเมื่อโครงการนั้นแล้วเสร็จ จึงจะเลือกโครงการที่ให้ประโยชน์รองลงมาไปเรื่อยๆ จนกระทั่งผลได้จากสังคมจากการใช้จ่าย ภาครัฐสูงกว่าผลเสีย ที่สังคมได้รับมากที่สุด

2. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง จากเดิมบางส่วนเป็นการจัดสรรงบประมาณ โดยอาศัยการวิเคราะห์จากปัจจัยด้านการตัดสินใจองค์กร (Decision Making Process) ได้แก่ ส่วนราชการต่างๆ จะต้องตัดสินใจว่าจะต้องของงบประมาณในแผนงาน/โครงการต่างๆ หรือไม่ และถ้าจะต้องขอในจำนวนมากขึ้นเท่าเดิมหรือน้อยกว่าปีงบประมาณที่ผ่านมา และทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติก็จะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะอนุมัติงบประมาณที่ส่วนราชการขอมาหรือไม่จะปรับลดงบประมาณหรือให้เพิ่มมาน้อยเพียงใด

2.3 กระบวนการหรือขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ

2.3.1 การจัดทำงบประมาณ

สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร แจกปฏิทินงบประมาณให้กับหน่วยงานเพื่อกำหนดการประมาณการรายจ่าย โดยกำหนดให้หน่วยงานผู้ใช้งบประมาณจัดทำค่าของงบประมาณ และแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมจัดทำเอกสารงบประมาณให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนาม นำเสนอสภากรุงเทพมหานคร พิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.3.2 การอนุมัติงบประมาณ

สภากรุงเทพมหานคร พิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งสภากรุงเทพมหานครจะพิจารณา 3 วาระ ดังนี้

วาระที่ 1 รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติฯ และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เมื่อคณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาร่างข้อบัญญัติแล้วเสร็จจะเสนอต่อประธานสภากรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาวาระที่ 2

วาระที่ 2 เป็นการประชุมเรียงลำดับตามมาตราและมีการอภิปราย

วาระที่ 3 ไม่มีการอภิปราย แต่จะเป็นการพิจารณาว่าจะผ่านร่างข้อบัญญัติหรือไม่เท่านั้น

2.3.3 การบริหารงบประมาณ

การบริหารเป็นการนำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลทางปฏิบัติ ประกอบด้วย

1) การขออนุมัติเงินประจำงวด ซึ่งในแต่ละปี จะมีเงินประจำงวด 3 งวด งวดละ 4 เดือน
2) การโอนและเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายไปปฏิบัติงานหรือโครงการ หรือรายการอื่น

3) การขออนุมัติจัดสรร เงินงบกลางโดยหน่วยงานต้องแจ้งเหตุผลความจำเป็น

2.3.4 การติดตามและประเมินผล

เพื่อให้การบริหารงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ต้องดำเนินการติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณและประเมินผลงานที่ได้ดำเนินการแล้ว

งบประมาณ จึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นและสำคัญในการวางแผนบริหารงาน การประสานงาน ตลอดจนการควบคุมงานและการประเมินผลงาน รวมทั้งการบริหารเพื่อให้นโยบายบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี การที่จะประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับวิธีการบริหาร

2.4 นโยบายที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 ปี 2554 กรุงเทพมหานครเกิดประสบปัญหาน้ำท่วมใหญ่ทำให้ คู คลอง มีดินโคลนลงมาทับถม ทำให้เกิดการตื้นเขิน จึงต้องเตรียมการป้องกันน้ำท่วมในปี 2555 จึงมีนโยบายวางแผนการดำเนินการขุดลอก คู คลอง ของสำนักงานเขต 50 เขต โดยแบ่งพื้นที่เป็น 3 ส่วน ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1) พื้นที่ A มีความจำเป็นเร่งด่วน จำนวน 18 เขต ได้แก่ เขตสายไหม เขตดอนเมือง เขตหลักสี่ เขตจตุจักร เขตบางเขน เขตคันนายาว เขตหนองจอก เขตมีนบุรี เขตคลองสามวา เขตลาดกระบัง เขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน เขตทวีวัฒนา เขตบางแค เขตภาษีเจริญ เขตหนองแขม เขตบางบอน และเขตบางขุนเทียน

2) พื้นที่ B มีความจำเป็นปานกลาง จำนวน 12 เขต ได้แก่ เขตบางกะปิ เขตบึงกุ่ม เขตสะพานสูง เขตพระโขนง เขตบางนา เขตประเวศ เขตวังทองหลาง เขตลาดพร้าว เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขตคลองสาน และเขตจอมทอง

3) พื้นที่ C มีความจำเป็นน้อย จำนวน 20 เขต ได้แก่ เขตคูสิต เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตราชเทวี เขตพญาไท เขตปทุมวัน เขตน้อยปราบศัตรูพ่าย เขตพระนคร เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา เขตสาทร เขตบางรัก เขตสวนหลวง เขตวัฒนา เขตคลองเตย เขตบางซื่อ เขตราชบุรีบูรณะ เขตทุ่งครุ และเขตธนบุรี

ตามหนังสือสำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ด่วนที่สุด ที่ กท 2000/รพว.กทม.2/90 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2555 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายวัลลภ สุวรรณดี รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) สั่งการให้ดำเนินการขุดลอกคลองในพื้นที่ A จำนวน 18 สำนักงานเขต และให้สำนักการระบายน้ำจัดลำดับความสำคัญการขุดลอก คู คลอง ในพื้นที่ B และ C พร้อมเสนอขอจัดสรรงบประมาณที่เป็นลำดับความสำคัญ A ในพื้นที่เขตก่อน ลำดับความสำคัญ B ใช้เงินเหลือจ่ายของหน่วยงาน ลำดับความสำคัญ C ให้หน่วยงานทบทวน หากมีความจำเป็นให้ใช้เงินเหลือจ่ายของหน่วยงาน หรือเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.4.2 ตามหนังสือสำนักการระบายน้ำ ที่ กท 1006/507 ลงวันที่ 25 มกราคม 2555 กำหนดราคามาตรฐานงานขุดลอกคลองใหม่ให้เหมาะสมกับสภาวะเศรษฐกิจและสภาพพื้นที่ที่ปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก พร้อมพิจารณายกเลิก รายการขุดลอกคลองโดยทิ้งข้างตลิ่งหรือให้ดำเนินการเฉพาะที่จำเป็น เนื่องจากการทิ้งดินข้างตลิ่ง เมื่อเวลาผ่านไปเพียงระยะสั้นๆ มักมีปัญหาดินไหลลง คู คลอง ทำให้ คู คลองตื้นเขินโดยนำดัชนีผู้บริโภคนปี 2554 และหลักวิชาช่างจัดทำราคามาตรฐานที่ใช้ในการประมาณราคาจ้างเหมาขุดลอก คู คลอง ซึ่งราคาขุดลอกนี้ได้รวมค่าอุปสรรคในการรื้อถอนสิ่งกีดขวางและความเสียหายของสิ่งก่อสร้างใกล้เคียง ไม่รวมค่าขนย้ายเครื่องจักร ไม่รวมค่า Factor F และราคาขุดลอกมาตรฐานนี้เป็นแนวทางการพิจารณา ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้อยู่ในดุลพินิจของผู้ประมาณการงานขุดลอก คู คลอง

บทที่ 3

การบริหารงบประมาณกรุงเทพมหานคร

3.1 การจัดองค์กรดำเนินการ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 มาตรา 60 กำหนดให้ กรุงเทพมหานคร มีส่วนราชการ ดังนี้

- (1) สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร
- (2) สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- (3) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- (4) สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร
- (5) สำนักหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งมีฐานะเป็นสำนัก
- (6) สำนักงานเขต

สำนักงานเขตมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้าง กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายในเขต มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

2) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการเขต

3) อำนาจหน้าที่ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย

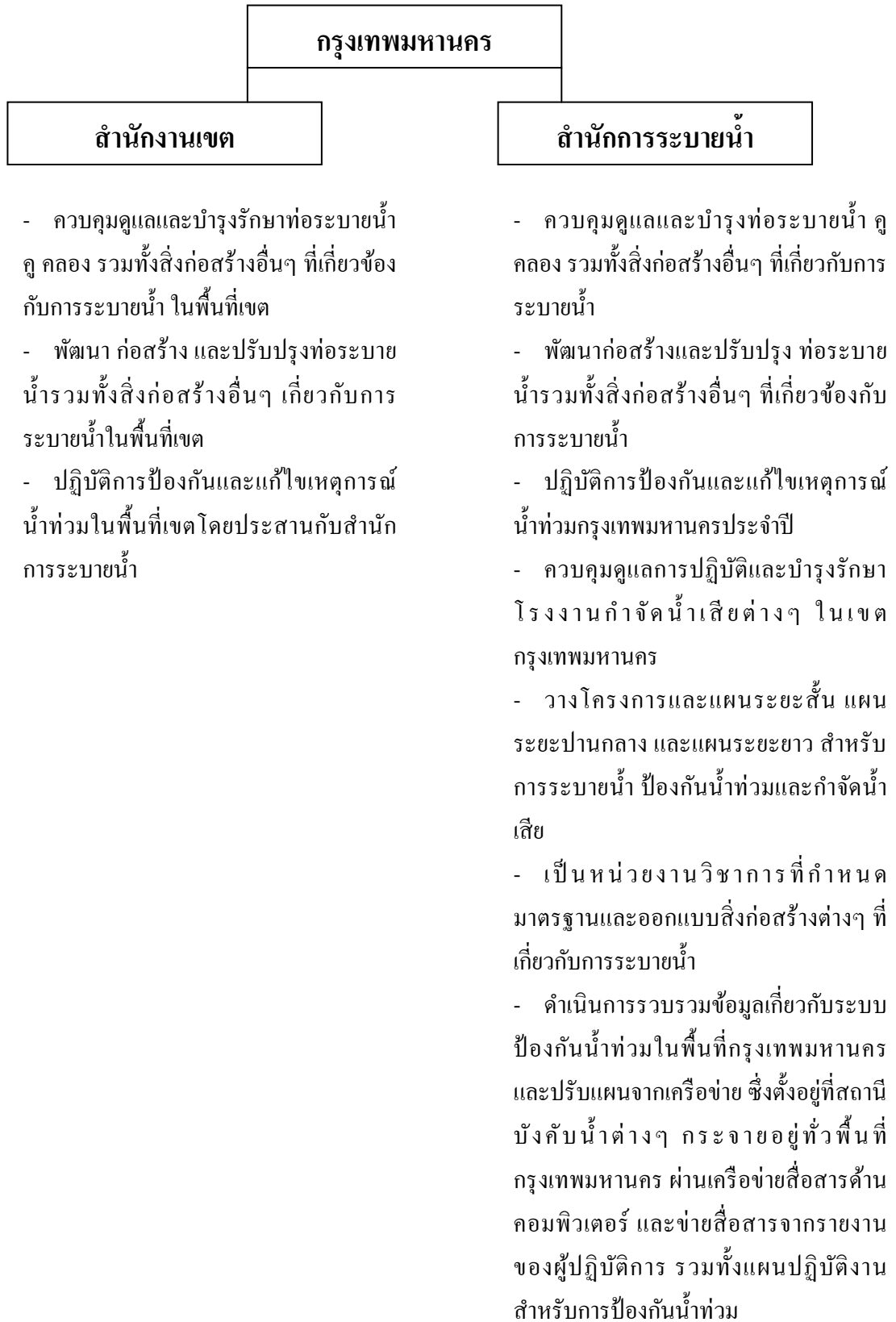
กรุงเทพมหานคร ได้จัดองค์กรการดำเนินงานจัดการระบายน้ำ โดยจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ระหว่างสำนักการระบายน้ำ และสำนักงานเขตต่างๆ ทั้ง 50 เขต (ดังแสดงในรูปที่ 3.1) แผนผังการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าว มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- การบำรุง รักษา คู คลอง ลำราง ลำกระโดง ในพื้นที่เขต สำนักงานเขตเป็นผู้ดูแล ถ้าเป็นคลองที่อยู่หลายพื้นที่เขต ให้กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำดูแล โดยการขุดลอก ระดับความลึกเท่าใด กองระบบคลอง เป็นผู้พิจารณา

- การสร้างท่อระบายน้ำในการก่อสร้างถนนในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตและของสำนักการโยธา ต้องมีการกำหนดระดับความลึกของกันท่อน้ำ การวางท่อระบายน้ำ โดยกองพัฒนาระบบหลัก สำนักการระบายน้ำ เป็นผู้พิจารณา

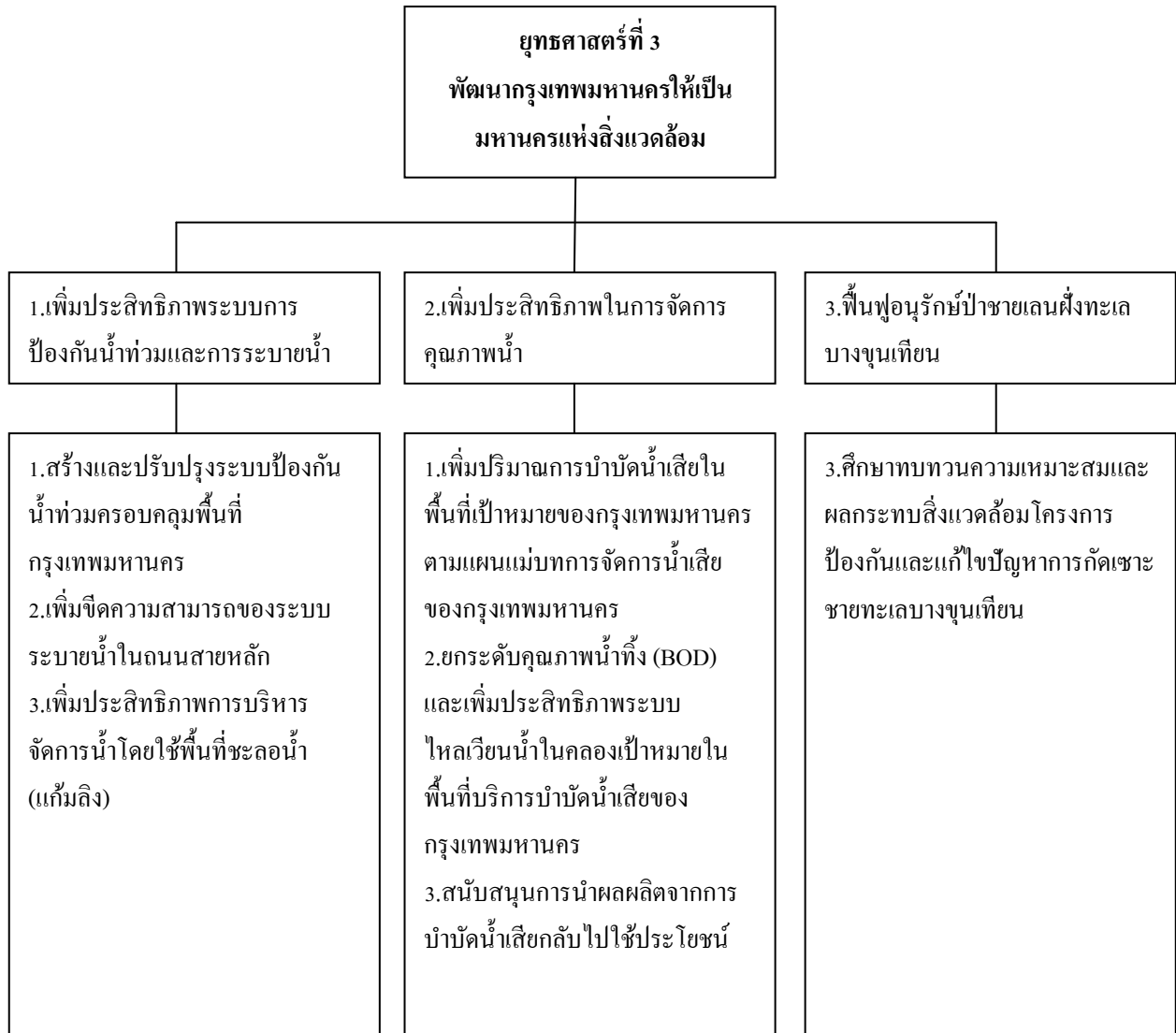
- การวางแผนในระดับรวมและการศึกษาวิจัยต่างๆ เป็นหน้าที่ของสำนักการระบายน้ำ

รูปที่ 3.1



รูปที่ 3.2

สำนักการระบายน้ำกำหนดวิสัยทัศน์ว่า กรุงเทพมหานครมีสิ่งแวดล้อมด้านการระบายน้ำและการจัดการ
คุณภาพน้ำที่ดี ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองมุ่งสู่ความเป็นมหานครที่อยู่อย่างยั่งยืน



- สำนักการระบายน้ำจะจัดทำรายงานประจำปี ซึ่งประมวลเสนอข้อมูล และความก้าวหน้าของการจัดการน้ำทิ้งน้ำเสีย การระบายน้ำ การสร้างเขื่อน การป้องกันน้ำท่วม รวมทั้งแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

ในปัจจุบัน การจัดการน้ำเสีย น้ำฝน น้ำทิ้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครระบบหลักและอุโมงค์ระบายน้ำ สำนักการระบายน้ำเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ สำนักงานเขตรับผิดชอบระบายน้ำในพื้นที่เขตในส่วนที่รับผิดชอบโดยประสานกับสำนักการระบายน้ำ

3.2 การขุดลอก คู คลอง ลำราง ลำกระโดง

การขุดลอก คู คลอง ลำราง ลำกระโดง เป็นบริการสาธารณะที่หน่วยราชการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชน ประโยชน์ของประเทศชาติ โดยกรุงเทพมหานครจำเป็นต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน คุณภาพของการให้บริการ และการเงิน

ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน วัดได้จากต้นทุนของการขุดลอก คู คลอง กับการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลุ่มต่ำทั่วไทย ใช้ระยะเวลาที่น้อยไม่มีน้ำท่วมขังในพื้นที่นาน

คุณภาพของการบริการสาธารณะ วัดได้จากการขุดลอก คู คลอง ดำเนินการได้รวดเร็ว เสร็จสิ้นก่อนเข้าสู่ฤดูฝน

จากการศึกษาวิเคราะห์ การขุดลอก คู คลอง ของกรุงเทพมหานครในด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน การเงิน และการจัดการซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลที่อยู่ในรายงานของสำนักการระบายน้ำ และข้อมูลที่รวบรวมได้เพิ่มเติมจากเขตต่างๆ และรายงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.1 การแบ่งพื้นที่การบริการ

การขุดลอก คู คลอง ลำราง ลำกระโดง ของกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร พื้นที่บริการเป็น 50 พื้นที่ ตามพื้นที่บริหารของแต่ละเขต (ตามตารางที่ 3.1) ประกอบด้วย

- คลองที่ต่อเนื่องในหลายพื้นที่สำนักงานเขต สำนักการระบายน้ำ เป็นผู้บริหารจัดการ ขุดลอก คู คลอง หรือจัดทำเขื่อน เพื่อการระบายน้ำหรือทำการเปิดทางน้ำไหล กรณีมีสิ่งกีดขวางการระบายน้ำ คลองที่อยู่ในความดูแลของสำนักการระบายน้ำ จำนวน 213 คลอง ความยาว 952,790 เมตร คู ลำราง ลำกระโดง 5 แห่ง ความยาว 7,780 เมตร

- คลองในพื้นที่เขตสำนักงานเขตดูแล 948 คลอง ความยาว 1,319,520 เมตร คู ลำราง ลำกระโดง 516 แห่ง ความยาว 323,942 เมตร

กรุงเทพมหานครมีคลองรวม 1,161 คลอง ความยาวประมาณ 2,272,310 เมตร คู ลำราง ลำกระโดง 521 แห่ง ความยาวประมาณ 331,722 เมตร รวมกรุงเทพมหานครมีช่องทางน้ำไหล 1,682 แห่ง ความยาวประมาณ 2,604,032 เมตร

3.2.2 กระบวนการดำเนินงานขุดลอก คู คลอง ลำราง ลำกระโดง มีวิธีการดังนี้

1. ตรวจสอบแผนปฏิบัติราชการที่กำหนดระยะเวลา 5 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี
 2. หน่วยงานตรวจสอบประวัติการขุดลอกครั้งสุดท้ายตามหลักวิชาช่าง ควรห่าง
 ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี ประกอบกับมีนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้ดำเนินการขุดลอก 3 ปี
 ต่อครั้ง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน

3. การสำรวจพื้นที่จริง โดยต้องมีการวัดระดับความลึกของ คู คลอง ทุกระยะ
 50 เมตร ตลอดระยะความยาวของคลอง เพื่อหาระดับของการขุดลอก ต้องขุดที่ความลึกเฉลี่ยตลอดทั้งคลอง
 เท่าใด เพื่อกำหนดปริมาณดินที่จะขุดลอก

4. ในการเข้าพื้นที่ขุดลอกมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ เช่น ต้องข้ามสะพาน
 กี่แห่ง ต้องขนลำเลียงดินที่ขุดลอกไปทิ้งทางถนน ทางเรือ หรือต้องทิ้งข้างตลิ่ง

5. การประมาณราคาตามราคามาตรฐานที่ใช้ในการประมาณราคาจ้างเหมาขุดลอก คู คลอง ดังนี้

- ขุดโดยแรงงานใส่รถบรรทุกไปทิ้ง 210 บาท/ม³
- ขุดโดยเครื่องจักรใส่รถบรรทุกไปทิ้ง 160 บาท/ม³
- ขุดโดยเครื่องจักรลำเลียงโดยหรือใส่รถบรรทุกไปทิ้ง 200 บาท/ม³

โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติม คือ

- ไม่รวมค่าขนย้ายเครื่องจักร
- ราคาขุดลอก คู คลอง ดังกล่าวไม่รวมค่า Factor F
- ราคาขุดลอกดังกล่าวข้างต้น เป็นราคาที่คิดในปัจจุบันจากดัชนีผู้บริโภค และ

ค่าแรงประจำปี 2554

- ราคาขุดลอกมาตรฐานข้างต้น เป็นแนวทางการพิจารณา ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้
 ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ประมาณการงานขุดลอก คู คลอง

6. นโยบายผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้ยกเลิกรายการขุดลอกคลองโดยทิ้งดินข้าง
 ตลิ่ง หรือให้ดำเนินการเฉพาะเท่าที่จำเป็นเนื่องจากการทิ้งดินข้างตลิ่ง เมื่อเวลาผ่านไปเพียงระยะสั้นๆ มักมี
 ปัญหาดินไหลลง คู คลอง ทำให้ คู คลอง ตื้นเขิน

3.3 แผนการดำเนินงาน

การขุดลอกคลองกรุงเทพมหานครทั้งหมด 1,161 คลอง ความยาวประมาณ 2,272,310 เมตร
 ไม่สามารถจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1-3 ปีได้ เพราะต้องใช้ระยะเวลา และงบประมาณ
 จำนวนมาก หน่วยงานจึงต้องมีการวางแผนการดำเนินการ โดยยึดหลักการดังนี้

1. การจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่เขตเป็นกลุ่มตามความสำคัญ จำเป็นเร่งด่วน ที่ต้อง
 ดำเนินการ ซึ่งในปี 2555 จัดลำดับโดยใช้วิกฤตน้ำท่วมเข้ามาเป็นตัวชี้วัด โดยใช้พื้นที่ที่ประสบภัยน้ำท่วมข้าง
 ต่อเนื่องพื้นที่ที่ต้องระบายน้ำต่อไปสู่ทะเล

สำหรับภาวการณ์ปกติจะต้องใช้องค์ประกอบ จุดอ่อนน้ำท่วม การระบายน้ำสู่ คลองใด พื้นที่เขตใด และต้องระบายน้ำต่อไปสู่ทะเลทางคลองใด

2. การจัดลำดับความสำคัญของคลอง ในพื้นที่เขตจะมีคลองใหญ่ที่สำนักงานระบายน้ำดูแล และควบคุมระดับน้ำ คลองหลัก คลองย่อย ที่ต่อเชื่อมคลองหลัก และคู คลอง ลำราง ลำกระโดง ที่ต่อเชื่อมกับคลองย่อยที่เป็นเส้นทางระบายน้ำ ในพื้นที่ออกสู่ทะเล

3. ชุมชนที่อยู่ตลอด 2 ฝั่งของ คู คลอง มีความตระหนักในการรักษาสภาพคลองให้คงสภาพเพื่อการระบายน้ำได้ดี หรือไม่สนใจและทิ้งสิ่งของลงในคู คลอง ทำให้เกิดขยะสิ่งกีดขวางทางน้ำไหล

4. ระยะเวลายาวของคลองสิ้นสุด หรือต่อเชื่อมกับคลองใด รองรับน้ำทิ้งจากชุมชนใด จำนวนมากน้อยเท่าใด

5. ปัญหาอุปสรรคในการเข้าพื้นที่ และการขุดลอก พร้อมความจำเป็นในการขุดลอกต้องทำทันทีหรือรอได้

6. ประวัติการขุดลอก ตามหลักวิชาช่าง ทูกรอบ 3 ปี คลองใดต้องขุดทุก 2 ปี เนื่องจากเหตุผลใด หรือคลองใด สามารถขุดได้ 5 ปี หรือมากกว่าได้ เพราะอะไร

จากองค์ประกอบข้างต้น หน่วยงานต้องนำปัจจัยต่างๆ มารวบรวมวิเคราะห์น้ำหนักของแต่ละปัจจัย เมื่อรวมแล้วก็นำมาจัดลำดับความสำคัญ เป็นกลุ่มความจำเป็นเร่งด่วนต้องขุดลอกทันที สามารถรอได้เป็นปีหน้า ปีต่อไป และควรจัดเป็นวงรอบของการขุดลอกใน 5 ปี จะขุดลอกคลองใดบ้าง หรือคลองที่จำเป็นต้องขุดลอก ทุก 2 ปี หรือ 3 ปี เป็นต้น

เมื่อจัดลำดับความสำคัญแล้ว หน่วยงานก็ต้องสำรวจพื้นที่ประมาณราคาการขุดลอกสำหรับการของบประมาณประจำปี และประมาณการล่วงหน้าไป 3 ปีด้วย จะทำให้ทราบยอดงบประมาณที่ต้องใช้ในระยะเวลา 3 ปี ถ้าปีใดได้รับงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ก็ต้องมีการปรับแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับในการขอขงบประมาณก็ต้องจัดลำดับความเร่งด่วน ของการขุดลอกเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแต่ในปี 2555 เป็นการจัดสรรงบประมาณโดยเร่งด่วน เพราะเกิดปัญหาน้ำท่วมแล้ว จึงเร่งขุดลอกคลองโดยให้หน่วยงานพิจารณาความเร่งด่วนตามหลักเกณฑ์และเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณกรุงเทพมหานคร มิได้ออกตรวจสถานที่ดำเนินการ

3.4 การวิเคราะห์ของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณ

1. ตรวจสอบประวัติการขุดลอกคลอง ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยเจ้าหน้าที่ต้องทำประวัติการได้รับงบประมาณในแต่ละปีสำหรับการขุดลอกคลองของหน่วยงานของแต่ละคลอง โดยใช้หลายสีในแต่ละปี

2. ตรวจสอบจากแผนที่คลองในพื้นที่ทุกคลอง

2.1 คู คลอง อยู่ในความรับผิดชอบในพื้นที่ของหน่วยงาน

2.2 เป็นคลอง ที่ต่อเชื่อมกับคลองหลักของการระบายน้ำ

2.3 ทำหมายสีแต่ละปีของการขุดลอก

- 2.4 การขุดลอก ต่อเนื่องกันเพื่อให้น้ำไหลไปได้ตลอด ระบายน้ำได้รวดเร็ว
3. กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำพิจารณา ระดับความลึกของการขุดลอกแล้ว
4. สอบถามประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนจาก คู คลองหรือไม่ ต้องการขุดลอกหรือไม่ ยินดีให้กรุงเทพมหานครขุดลอกหรือไม่ มีปัญหาน้ำท่วมขังหรือไม่
5. คูวิธีการวัดความลึกของคลอง เพื่อความถี่ถ้วน
6. มีขยะสิ่งกีดขวางทางน้ำไหลมากไหม
7. ตลอดแนวคลองผ่านชุมชน หรือบ้านเรือน หนาแน่นมากน้อยเพียงใด
8. ตลอดแนวคลองมีการบุกรุก มีการถมคลอง เปลี่ยนแปลงสภาพคลองหรือไม่
9. การขุดลอก จะมีผลกระทบต่อบ้านเรือนตามแนวคลองหรือไม่
10. การตรวจสอบสถานที่ที่มีสะพานข้ามคลองกีดขวาง มีทางสัญจรตลอดแนวคลองหรือต้องทำการขุดดินทางถนนโดยรถบรรทุก หรือขุดดินทางเรือ
11. การตรวจสอบใบประมาณราคา ตามราคามาตรฐาน และถ้ามีสะพานจะต้องมีการขนย้ายเครื่องจักรข้ามสะพาน
12. ตรวจสอบแบบแปลน แผนผัง แผนที่ แผนการปฏิบัติงาน
13. ตรวจสอบแผนการดำเนินงานตามระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว และวงรอบการดำเนินงาน เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่
14. สำนักงบประมาณกรุงเทพมหานคร ออกตรวจสอบที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตและสำนักการระบายน้ำ พร้อมเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สอบถามประชาชนในพื้นที่ ให้ข้อเสนอแนะ ทางเลือกแก่หน่วยงานพร้อมแนวทางปฏิบัติงานที่เหมาะสม และจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานตามลำดับความเร่งด่วน และภายใต้กรอบรายรับของงบประมาณประจำปี

3.5 การติดตามผลการดำเนินงานขุดลอก คลอง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการขุดลอก คู คลอง ของกรุงเทพมหานคร

ปี 2554

งบประมาณของกรุงเทพมหานคร

สำนักการระบายน้ำรับผิดชอบขุดลอก คู คลอง 16 คลอง วงเงิน 19,256,800.- บาท ความยาว 37,525 เมตร (ตามตารางที่ 3.2)

ปี 2555

1. งบประมาณของกรุงเทพมหานคร

1.1 สำนักการระบายน้ำรับผิดชอบขุดลอก คู คลอง 30 คลอง วงเงิน 61,509,000.- บาท ความยาว 109,480 เมตร (ตามตารางที่ 3.3)

1.2 สำนักงานเขตบางขุนเทียน ขุดลอก 52 คลอง วงเงิน 45,478,000.- บาท ความยาว 86,990 เมตร (ตามรายละเอียดที่แนบ)

2. งบประมาณเงินอุดหนุนรัฐบาล

2.1 ขุดลอกคลอง 29 คลอง ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (ตามตารางที่ 3.5) แบ่งเป็น

2.1.1 สำนักงานระบายน้ำขุดลอกคลอง 13 คลอง วงเงิน 15,302,200.- บาท ความยาว 60,400 เมตร

2.1.2 รัฐบาลขุดลอกคลอง 16 คลอง วงเงิน 36,501,700.- บาท ความยาว 90,550 เมตร (รวมพื้นที่สำนักงานเขตบางขุนเทียน 1 คลอง วงเงิน 3,025,600.- บาท ความยาว 13,200 เมตร)

2.2 ขุดลอกคลอง 25 คลอง วงเงิน 153,005,000.- บาท รัฐบาลดำเนินการในพื้นที่ของ กรุงเทพมหานคร 15 คลอง และเข้าซ้อนทับที่กรุงเทพมหานครดำเนินการแล้วคงเหลือ 14 คลอง ความยาว 138,790 เมตร (รวมพื้นที่สำนักงานเขตบางขุนเทียน 1 คลอง วงเงิน 11,547,600.- บาท ความยาว 14,000 เมตร) (ตามตารางที่ 3.6)

สรุป สำนักงานเขตบางขุนเทียนมี คู คลอง ทั้งหมด 100 คลอง ลำราง 33 แห่ง ความยาว 234,063 เมตร ได้รับการขุดลอก 53 คลอง คิดเป็น 53% วงเงิน 48,503,600.- บาท ความยาว 100,190 เมตร คิดเป็น 43% ประชาชน มีความพึงพอใจมาก ต้องการให้ขุดลอกคลองทุกปี เพื่อประโยชน์ด้านการระบายน้ำ มีพื้นที่รับน้ำเพิ่มขึ้น และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม น้ำไหลเวียนไม่แข็งเป็นน้ำเสีย และคาดว่าจะทำให้คุณภาพของน้ำดีขึ้น ใสขึ้น พร้อมป้องกันปัญหาน้ำท่วม

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์โครงการขุดลอกคลอง ของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาการขุดลอกคลองในพื้นที่เขตบางขุนเทียน ซึ่งเป็นการขุดลอก คู คลอง ลำราง ลำกระโดง เพื่อเปิดทางน้ำไหล เป็นการระบายน้ำในพื้นที่ และน้ำที่รับมาจากตอนเหนือออกสู่ทะเลโดยรวดเร็ว ใช้ระยะเวลาสั้น ไม่ให้มีน้ำท่วมขังในพื้นที่ โดยได้ศึกษาใน 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง เป็นการศึกษา หลักการวิเคราะห์งบประมาณในภาพรวมเกี่ยวกับการขุดลอกคลองของกรุงเทพมหานครในขณะเกิดเหตุการณ์ ดังนี้

เหตุการณ์ปกติ

เจ้าหน้าที่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบสถานที่ของ คู คลอง ที่จะดำเนินการพร้อมประวัติการขุดลอกโดยคูพื้นที่ A และคลอง A เป็นลำดับแรก ซึ่งเป็นคลองหลัก คลองย่อยที่ระบายน้ำโดยตรงสู่ทะเล สภาพพื้นที่มีขยะมากน้อย ผ่านชุมชนต้นกำเนิดขยะระยะทางยาวมากน้อย เพื่อจัดสรรงบประมาณให้พื้นที่ที่มีความสำคัญเร่งด่วนพิเศษก่อน แล้วจึงพิจารณาการขุดลอกคลองในลำดับต่อไป เพื่อประโยชน์สูงสุดของการระบายน้ำ เพิ่มขีดความสามารถของระบบระบายน้ำให้สามารถระบายน้ำท่วมขังได้โดยเร็ว

เหตุการณ์วิกฤติน้ำท่วม

ต้องดำเนินการขุดลอกคลองโดยเร่งด่วนพิเศษเพื่อเปิดทางน้ำไหล ที่ท่วมขังในพื้นที่ หน่วยงานพื้นที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ทั่วไปของการขุดลอกคลอง ตามสภาพพื้นที่ที่มีปัญหาบางพื้นที่อาจจะเพิ่งขุดลอกไป แต่มีดินโคลนที่มาพร้อมกับน้ำท่วม หน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นควรขุดลอกก็สามารถดำเนินการได้ โดยเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณไม่ได้ออกตรวจสอบที่ให้หน่วยงานยืนยันพื้นที่ปัญหาแล้วจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการ โดยมีเงื่อนไขถ้าสำรวจพื้นที่จริงมีปริมาณงานเปลี่ยนแปลงให้เสนอขอเปลี่ยนแปลงก่อนการดำเนินการ

สำนักงานเขตบางขุนเทียน ได้รับการขุดลอกคลองทั้งหมด 53 คลอง งบประมาณรัฐบาล 11,547,600 บาท งบประมาณกรุงเทพมหานคร 45,478,000 บาท ความยาว 100,190 เมตร ดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

ประเด็นที่สอง เป็นการศึกษาแนวทางการวางแผนการขุดลอกคลองของหน่วยงาน

สำนักการระบายน้ำจัดทำแผนแม่บทระบายน้ำ มุ่งหวังเพื่อนำไปพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำย่อย ของสำนักงานเขต เป็น โครงการที่สนับสนุนกลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการจ้างที่ปรึกษา เพื่อศึกษาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำย่อย จำนวน 2 โครงการ เดิมสำนักการระบายน้ำได้จ้างที่ปรึกษาพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบระบายน้ำหลักของกรุงเทพมหานคร

แล้ว และอยู่ระหว่างการดำเนินการตามคำแนะนำของที่ปรึกษา เช่น เชื้อนริมน้ำเจ้าพระยา ทำอุโมงค์ส่งน้ำเพื่อระบายน้ำออกทะเลด้านตะวันออก

สำนักงานเขตวางแผนการขุดลอกโดยจัดลำดับความเร่งด่วนคลอง A ขุดลอกแล้วจะทำการขุดลอกคลอง B ต่อเนื่องกับคลอง A เพื่อการไหลของน้ำจะได้ออกจากพื้นที่คลอง B สู่คลอง A และลงสู่คลองหลักของสำนักการระบายน้ำต่อไป

การจัดวงรอบของการขุดลอกคลอง สำนักงานเขตจะกำหนดระยะเวลา 3 ปี 5 ปี เพื่อขุดลอกให้ครบทุกคลองในพื้นที่ แล้วเริ่มต้นใหม่ ขณะเดียวกันก็ต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนให้ร่วมมือกันรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อม คู คลอง ต่างๆ เพื่อน้ำไหลสะดวกและมีความสะอาดไม่เน่าเหม็น และมีขยะเต็มทำให้เกิดขวางทางน้ำไหล ทำให้การระบายน้ำได้ไม่รวดเร็ว เกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่ได้

ประเด็นที่สาม การติดตามประเมินผลโครงการขุดลอก คู คลอง ของสำนักงานเขตบางขุนเทียน จะวางแผนการขุดลอกคลองต่อเนื่องกับแผนที่สำนักการระบายน้ำกำหนด โดยขุดลอกคลองที่ต่อเนื่องกับคลองหลักของสำนักการระบายน้ำเป็นวงรอบ 3 ปีขึ้นไป ส่วนคลองอื่นๆ จัดลำดับความสำคัญลงไป จะกำหนดการขุดลอกเป็นวงรอบ 3-5 ปีขึ้นไป ยกเว้นบางคลองที่ผ่านชุมชนระยะยาวก็จะมีปัญหาประชาชนทิ้งขยะลง คู คลอง ทำให้มีขยะกีดขวางทางน้ำไหล ก็ต้องขุดลอกเร็วกว่ากำหนดที่วางแผนไว้ ประชาชนมีความพึงพอใจมาก ต้องการให้ทำการขุดลอกทุกปี

จากผลการศึกษาดังกล่าวทำให้สะท้อนถึงผลการดำเนินการของโครงการ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติหลายประการอันจะนำไปสู่การแก้ไข ตลอดจนข้อเสนออันอาจเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบบริหารและการวางแผนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

1. ปัญหาการวางแผนพัฒนาระบบระบายน้ำ

ปัญหาขาดแผนหลักระบายน้ำที่ถูกต้อง คู คลอง ถูกถมเป็นถนน และสร้างท่อระบายน้ำขนาดใหญ่ไม่เพียงพอประกอบกับการขยายตัวของชุมชนในปัจจุบันท่อระบายน้ำส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก กว่าความต้องการของแผนหลัก นอกจากนั้น คู คลอง ถูกรุกรก้าจนแคบไม่สามารถขุดลอกได้ลึกเพียงพอ นอกจากจะต้องสร้างเขื่อนคอนกรีตเหล็กเสริมริมคลองก่อน อนึ่งเพื่อช่วยให้ระบบระบายน้ำธรรมชาติดีขึ้น แผนหลักได้กำหนดให้มีการสร้างสถานีสูบน้ำ ประตูระบายน้ำ และจัดหาที่วางรับน้ำขนาดใหญ่เพิ่มเติมอีกเป็นจำนวนมาก ปัญหาระบบระบายน้ำที่ต้องปรับปรุงก่อสร้างนั้น จะต้องใช้งบประมาณและก่อให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดด้วย การขาดการบำรุงรักษาของระบบระบายน้ำ ทำให้ประสิทธิภาพการระบายน้ำต่ำ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม เกิดจาก

1.1 น้ำท่วมจากภายนอกพื้นที่

- น้ำท่วมจากภายนอกพื้นที่ ได้แก่ น้ำหลากจากแม่น้ำเจ้าพระยา น้ำหลากจากทุ่งทางด้านเหนือและด้านตะวันออก

- คลองแนวตะวันตก เร่งระบายน้ำออกสู่ทะเล และแม่น้ำบางปะกง

1.2 น้ำท่วมจากฝนตกในพื้นที่

1.3 น้ำทะเลหนุน

2. ปัญหาด้านประสิทธิภาพการขุดลอกคลอง

2.1 ด้านงบประมาณ

2.1.1 เงินอุดหนุนรัฐบาล รัฐบาลให้การสนับสนุนงบประมาณไม่ต่อเนื่องตลอดจนโครงการต่าง ๆ ที่กรุงเทพมหานครเสนอ ไม่ได้รับงบประมาณตามแผนการที่กำหนดไว้ เช่น การก่อสร้างอุโมงค์ระบายน้ำ การก่อสร้างแนวเขื่อนป้องกันน้ำท่วม การขุดลอกคลองในพื้นที่เขต เป็นต้น

2.1.2 เงินกรุงเทพมหานคร สำนักการระบายน้ำ และ 50 สำนักงานเขตขาดการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ 3 ปี และได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน ต้องมีการปรับแผนการดำเนินงานตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรร

2.2 ด้านการปฏิบัติงาน

2.2.1 การขุดลอกคลอง ขาดการควบคุมการปฏิบัติงานผู้รับจ้างอย่างใกล้ชิดทำให้ขุดลอกไม่ได้ระดับลึกตามที่กำหนด ปริมาณดินที่ขุดลอกไม่เป็นไปตามที่กำหนด และยังมีกรทิ้งดินข้างตลิ่งเมื่อฝนตกก็จะไหลลงสู่คลองอีก

2.2.2 หน่วยงานไม่ได้ปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด ตามแผนการปฏิบัติงาน ดำเนินการล่าช้ากว่าที่กำหนด

3. ปัญหาด้านความร่วมมือจากประชาชนและภาคราชการ

3.1 ประชาชนที่อาศัยตามแนวคลองขาดการมีจิตสำนึกในการรักษาคูคลอง มีการทิ้งขยะลงในคูคลอง และมีการรื้อทำลายคูคลองเพื่อประโยชน์ส่วนตน

3.2 การถมคลองเป็นถนน ทั้งประชาชนและส่วนราชการมีการเปลี่ยนสภาพคูคลองที่ตามโครงการเป็นที่สาธารณะ คู คลอง ดำรงสาธารณะประโยชน์ เช่น การเคหะแห่งชาติ ถมคลองให้เป็นถนนเพื่อการสัญจร

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

เพื่อให้การบริหารจัดการ โครงการระบายน้ำของสำนักงานเขตบางขุนเทียน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบายน้ำ ออกสู่ทะเลได้รวดเร็ว จึงมีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาลุ่มน้ำอุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายการคลัง

1.1 กรุงเทพมหานครควรกำหนดคนโยบายการคลังในการเสนอขอเงินอุดหนุนรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการระบายน้ำเป็นประจำปี เพื่อให้รัฐบาลรับทราบถึงปัญหาและการมีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย การมีนโยบายที่แน่นอนจะทำให้กรุงเทพมหานครวางแผนการดำเนินงานได้ คล่องตัวและสามารถเพิ่มงบประมาณเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้มากขึ้น

1.2 ควรมีกำหนดคนโยบายเกี่ยวกับการเสนอขอของงบประมาณโครงการต่าง ๆ นอกจากจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร และพัฒนาความเหมาะสมของโครงการในด้านต่าง ๆ แล้ว ควรพิจารณาด้วยว่าโครงการใดที่จะต้องมีการกำหนดรายละเอียด ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการเสนอของงบประมาณ เพื่อจะได้วิเคราะห์งบประมาณของโครงการในภาพรวมให้สอดคล้องในคราวเดียวกัน เพื่อให้การตั้งงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการ

2.1 ควรมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากสำนักการระบายน้ำ สำนักงานเขต หน่วยงานในพื้นที่ และประชาชน มาร่วมประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาลุ่มน้ำอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไข ให้ทุกฝ่ายยอมรับได้ พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานโครงการอย่างแท้จริง

2.2 ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการขุดลอกคลองเพื่อการระบายน้ำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยนำข้อมูลการลอกคูคลองมาบันทึก เช่น ประวัติการขุดลอกให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ดำเนินการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการขุดลอกเป็นวงรอบการดำเนินงานทุก 3 ปี 5 ปี

2.3 ควรมีการเชิญชวนให้ประชาชนรอบคลองมีส่วนร่วมในการรักษา คู คลอง และปรับภูมิทัศน์คลองให้สะอาด สวยงามร่มรื่น สวยงามด้วยต้นไม้ และไม่มีสิ่งสกปรก รกรุงรัง และจะได้ประโยชน์กับประชาชนที่อยู่รอบคลองพร้อมภูมิทัศน์ ต่อชุมชนและเมืองต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1 เพื่อให้การบริหารจัดการ โครงการระบายน้ำของกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานครควรมีการศึกษาแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อให้สามารถดำเนินการขุดลอกคลองเป็นไปตามแผนการดำเนินการที่วางแผนไว้ เช่น การหาแหล่งเงินกู้ หรือการออกพันธบัตร หรือการให้เอกชนร่วมลงทุนการขุดลอกคูคลองและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ทางน้ำ

3.2 สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานคร ควรเพิ่มหลักเกณฑ์การพิจารณาคำของบประมาณ และการติดตามประเมินผล เพื่อให้คำแนะนำกับหน่วยงานในเรื่องปัญหาที่เกี่ยวข้องในเรื่องงบประมาณ พร้อมแนะนำทางออกให้กับหน่วยงานด้วย

ขณะนี้สำนักงานประมาณกรุงเทพมหานครได้มีเว็บไซต์คำแนะนำ BEST SERVICE โดยนำเสนอปัญหาและแนวทางปฏิบัติ หรือบางเรื่องสามารถป้องกันได้ เช่น คำผิดพลาด เล็กน้อย แก้ไขก่อน ตอนเป็นร่างข้อบัญญัติก่อนที่จะประกาศเป็นข้อบัญญัติงบประมาณ และควรเพิ่มรายละเอียดการพิจารณาคำของบประมาณต้องมีเอกสารอะไรบ้าง เพื่อให้หน่วยงานได้เตรียมการอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ขจัดปัญหาความล่าช้าของการจัดสรรงบประมาณได้

สรุป การขุดลอกคลองลำรางสาธารณประโยชน์ จะเป็นประโยชน์กับการระบายน้ำ จากพื้นที่กรุงเทพมหานครสู่ทะเล เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังในพื้นที่ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ เพราะกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจประเทศ ขณะเดียวกันกรุงเทพมหานครก็ต้องการแนวร่วมในการดำเนินงานทั้งจากประชาชน ภาคส่วนราชการอื่น และแนวทางการหาแหล่งเงินทุนในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สูงสุดในการใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างแท้จริง